

Sygn. akt XVII AmE 156/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSO Witold Rękosiewicz

Protokolant: sekretarz sądowy Iwona Hutnik

po rozpoznaniu w dniu 24 marca 2016 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania (...) sp. z o.o. z siedzibą w N.

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki

z dnia 5 października 2015 r. nr (...)

1. Oddala odwołanie.

2. Zasądza od (...) sp. z o.o. z siedzibą w N. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Witold Rękosiewicz.

Sygn. akt XVII AmE 156/15

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (Prezes URE, pozwany), decyzją z dnia 5 października 2015 r. nr (...) na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 12 w zw. art. 56 ust. 2 pkt 1, ust. 3, ust. 4 i ust. 6 oraz art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz.U.2012.1059; dalej: Pe) w związku z art. 104 k.p.a. orzekł, że:

1. (...) sp. z o.o. z siedzibą w N. (przedsiębiorca, spółka, powód) naruszyła warunek 2.2.3. udzielonej koncesji na obrót paliwami ciekłymi w ten sposób, że wprowadziła do obrotu poprzez stację paliw w B. przy ulicy (...) olej napędowy o jakości niezgodnej z normami określonymi w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z 9 grudnia 2008 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych (Dz.U. 2013.1058).

2. Za działania opisane w punkcie 1 Prezes URE nałożył na spółkę karę pieniężną w wysokości 156 000 zł, co stanowiło (...) % przychodu powoda osiągniętego w 2014 roku z działalności koncesjonowanej.

(...) sp. z o.o. w złożonym odwołaniu zaskarżyła decyzję Prezesa URE w całości. Zaskarżonej decyzji powód zarzucił naruszenie:

1. art. 56 ust. 1 pkt 12 Pe poprzez błędne przyjęcie, że spółka nie przestrzega obowiązków wynikających z koncesji, w sytuacji w której powód dochował należytej staranności wymaganej od podmiotu profesjonalnego w obrocie paliwami, aby nie doszło do wprowadzenia paliwa o niewłaściwych parametrach jakościowych, poprzez zaopatrywanie się w paliwo od renomowanych dostawców, posiadanie do każdej partii dostawy paliwa świadectw jakości, kontroli plomb na cysternach, w których dostarczane jest paliwo do powoda oraz dodatkowej wrywkowej kontroli jakościowej dostarczanych dla powoda paliw,

2. art. 56 ust. 6a Pe poprzez nieuwzględnienie możliwości odstąpienia od wymierzenia kary pieniężnej w warunkach niniejszej sprawy, tj. zaistnienia znikomego stopnia szkodliwości czynu oraz zaprzestania naruszania prawa,

3. art. 56 ust. 6 Pe poprzez nieuwzględnienie znikomego stopnia szkodliwości czynu, stopnia zawinienia powoda, dotychczasowego zachowania powoda i jego możliwości finansowych oraz poprzez niewłaściwą ocenę stopnia szkodliwości czynu, a także stopnia zawinienia powoda,

4. art. 355 § 2 k.c., poprzez jego niezastosowanie w sytuacji w której powód zaopatrywał się w paliwa pochodzące od renomowanych dostawców, posiadał od dostawców certyfikaty świadczące o właściwej jakości paliwa oraz dodatkowo sam dokonywał wrywkowej kontroli jakości dostarczanego i sprzedawanego paliwa, czym dochował należytej staranności jakiej można od niego wymagać, aby nie dopuścić do naruszenia przepisów dotyczących norm jakościowych paliw,

5. art. 31 ust. 3 Konstytucji RP, poprzez jego niewłaściwą wykładnię, polegającą na wyborze środka karnego niewspółmiernie dolegliwego i uciążliwego do wartości i ilości paliwa, którego jakość została zakwestionowana oraz rozmiarów negatywnych zarzucanego powodowi czynu,

6. zasady proporcjonalności prawa administracyjnego, poprzez wymierzenie powodowi kary pieniężnej rażąco wygórowanej i niewspółmiernej do wartości paliwa zakwestionowanego pod względem jakości.

Na podstawie przedstawionych zarzutów powód wniósł o:

1. zmianę punktu 2 przedmiotowej decyzji Prezesa URE, poprzez odstąpienie od nałożenia na powoda kary pieniężnej w kwocie 156 000 zł,

ewentualnie

2. zmianę punktu 2 zaskarżonej decyzji, poprzez obniżenie wysokości kary pieniężnej nałożonej przez Prezesa URE i wymierzenie jej w mniejszej wysokości, tj. stosownej i adekwatnej do działań sprzecznych z warunkami udzielonej koncesji na obrót paliwami ciekłymi,

3. zasądzenie na rzecz powoda kosztów postępowania.

W uzasadnieniu odwołania powód oświadczył, że w czasie, gdy na stacji paliw w B. przy ul. (...) przeprowadzone były kontrole, stację prowadził dzierżawca, posiadający koncesję na obrót paliwami ciekłymi. Sprzedaż paliwa na stacji prowadzona była w imieniu i na rzecz powoda. Zgodnie z postanowieniami zawartej umowy odpowiedzialność za jakość i wady paliwa ponosił dzierżawca.

Powód wskazał, że w ramach podejmowanych działań prewencyjnych, mających na celu utrzymanie dobrej jakości sprzedawanego paliwa wprowadził wewnętrzne przepisy określające procedurę przyjmowania paliwa od dostawcy, w roku 2012 przeprowadził na stacji paliw modernizację i czyszczenie zbiorników paliwa, nabywał paliwo od znanych i renomowanych dostawców, wymagał od dostawców świadectwa jakości paliwa i kart odsaldowania generalnego, wrywkowo przeprowadzał badanie jakości dostarczanego paliwa.

Powód wskazał na rozbieżności wyników badań laboratoryjnych próbek podstawowych i kontrolnych badanego paliwa. Powołał się na pismo Instytutu Nafty i Gazu Państwowego Instytutu Badawczego w B., w którym stwierdzono,

że wyniki badania próbki podstawowej i kontrolnej paliwa pobranego w trakcie drugiej kontroli wykazały różnicę w zawartości siarki w wysokości 3,6 mg/kg przy dopuszczalnej normą tolerancji w wysokości 2,5 mg/kg. Na tej podstawie stwierdził, że ustalone w wyniku kontroli przekroczenia były niewielkie i wskazują na nieprawidłowości pobrania paliwa do badania lub niewłaściwe przechowywanie próbek albo błędy w badaniu laboratoryjnym paliwa. W ocenie powoda ustalona niezgodność jakości paliwa z normą nie miała negatywnego wpływu dla klientów stacji, środowiska naturalnego i bezpieczeństwa przeciwpożarowego.

Zdaniem powoda, przy wymierzaniu kary pieniężnej Prezes URE powinien uwzględnić okoliczność, że nieznaczne przekroczenie norm jakościowych nie zagrażało interesom konsumentów, a stopień szkodliwości stwierdzonego czynu był znikomy. W związku z tym w sprawie istniały przesłanki do zastosowania art. 56 ust.6a Pe.

Ustalając wysokości kary pieniężnej Prezes URE powinien również mieć na uwadze możliwości finansowe przedsiębiorcy w momencie wydawania decyzji. Powód zauważył, że w związku z prowadzeniem weryfikacji laboratoryjnej każdej partii dostarczanego paliwa obniżeniu uległ zysk ze sprzedaży paliwa i rentowność prowadzonej koncesjonowanej działalności gospodarczej.

Odnośnie wskazywanej przez Prezesa URE okoliczności powtórnego nałożenia na powoda kary pieniężnej spółka podniosła, że uprzednio stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły prężności par, stanowiącej inny współczynnik niż zawartość siarki czy temperatura zapłonu.

Powód stwierdził, że ustalenie w zaskarżonej decyzji dotkliwie wysokiej kary pieniężnej oznacza, iż przy jej wydawaniu Prezes URE nie uwzględnił przepisu art.56 ust 6 Pe i naruszył zasadę proporcjonalności, gdyż wysokość kary stanowi dwukrotność zysku brutto z działalności na prowadzonej przez powoda stacji paliw.

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Podtrzymał stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji i stwierdził, że przedstawione w odwołaniu zarzuty nie zasługują na uwzględnienie.

Fakt wprowadzenia przez powoda do obrotu paliwa niezgodnego z parametrami pozwany uznał za oczywisty i nie budzący wątpliwości. Zauważył, że w toku prowadzonego postępowania administracyjnego ustalono, że paliwo sprzedawane na stacji paliw powoda nie spełniało określonych przepisami wymagań jakościowych. Takie działanie stanowiło oczywiste naruszenie warunku 2.2.3. udzielonej powodowi koncesji i stosownie do art. 56 ust. 1 Pe obowiązywało Prezesa URE do nałożenia na spółkę kary pieniężnej.

Prezes URE wskazał, że odpowiedzialność z tytułu naruszenia obowiązków określonych w przepisach ustawy Prawo energetyczne ma charakter obiektywny. Do nałożenia kary pieniężnej na podstawie art. 56 ust. 1 i 2 Pe nie jest konieczne wykazanie winy. Odpowiedzialność przedsiębiorców na podstawie powołanych przepisów oparta jest na zasadzie bezprawności działania lub zaniechania. Stopień szkodliwości czynu i stopień zawinienia przedsiębiorcy mają wpływ jedynie na wysokość nakładanej kary pieniężnej.

Odnosząc się do podnoszonych w odwołaniu okoliczności nabywania paliwa od renomowanych dostawców, żądania świadectw jakości, kontrolowania plomb założonych na cysterny dostarczające paliwo, które w ocenie powoda wyłączają jego odpowiedzialność za naruszenie obowiązków koncesyjnych, Prezes URE wskazał, że nie mają one znaczenia dla oceny działań koncesjonariusza w zakresie jakości wprowadzanego do obrotu paliwa. Stwierdził, że subiektywne przekonanie powoda o rzetelności dostawców paliwa nie ma wpływu na ustalenie jego odpowiedzialności za wprowadzanie do obrotu paliwa, które nie spełnia parametrów jakościowych. W związku z tym zarzut naruszenia art. 56 ust.1 pkt 12 Pe uznał pozwany za bezzasadny.

Powołując się na wyniki badań laboratoryjnych paliwa pobranego na stacji paliw powoda Prezes URE stwierdził, iż stopień szkodliwości czynu nie był znikomy. Nie było więc podstaw do zastosowania w sprawie art. 56 ust. 6a Pe i odstąpienia od wymierzenia kary.

Pozwany wskazał, że przy ustaleniu wysokości nałożonej kary uwzględnił wymienione w art. 56 ust. 6 Pe dyrektywy wymiaru kary. Z uwagi na poziom przekroczenia zawartości siarki, który w przypadku pierwszego badania przekroczył 60% i przekroczenie normy w zakresie temperatury zapłonu Prezes URE uznał, iż stopień szkodliwości czynu powoda był znaczny. Odnośnie stopnia zawinienia pozwany zauważył, że powód ponosi odpowiedzialność za stworzenie systemu dystrybucji paliw, w którym konsument może mieć pełne zaufanie do jakości nabywanego na stacji paliwa. Pokreślił, że na powodzie ciążył obowiązek dołożenia należytej staranności w prowadzeniu działalności gospodarczej z uwzględnieniem zawodowego charakteru tej działalności określonego w art. 355 § 2 k.c. Powód nie wykazał, iż dołożył należytej staranności w prowadzeniu działalności koncesjonowanej.

Również dotychczasowe zachowanie się powoda nie miało pozytywnego wpływu na wysokość nałożonej kary. Pozwany zaznaczył, że okoliczność wcześniejszego naruszenia przez przedsiębiorcę norm bezwzględnie obowiązujących musi być uwzględniana także w przypadku, gdy niezgodność wprowadzanego do obrotu paliwa dotyczyła innego parametru jakościowego.

Uzasadniając wysokość nałożonej kary pieniężnej Prezes URE podkreślił konieczność realizacji ustawowych funkcji kary. W ocenie pozwanego nałożona na powoda kara, stanowiąca (...) przychodu powoda, nie została ustalona na poziomie wygórowanym.

Pozwany nie uznał również za uzasadnione zarzutów powoda dotyczących naruszenia art. 355 § 2 k.c. oraz art. 31 Konstytucji RP.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

(...) sp. z o.o. z siedzibą w N. na podstawie udzielonej koncesji prowadzi działalność gospodarczą polegającą na obrocie paliwami ciekłymi.

W dniach 20 i 27 maja 2014 r. na należącej do spółki stacji paliw w B. przy ulicy (...) przeprowadzone zostały dwie kontrole jakości wprowadzanego do obrotu paliwa. Na podstawie badań laboratoryjnych pobranego w trakcie obu kontroli paliwa stwierdzono, że sprzedawany na stacji powoda olej napędowy, ze względu na zawyżoną zawartość siarki (I i II kontrola) i zaniżoną temperaturę zapłonu (I kontrola) nie spełniała wymagań jakościowych określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 9 grudnia 2008 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych.

Z okazanych w toku kontroli dokumentów wynika, że partia oleju, z której pobrano próbki paliwa do badania laboratoryjnego, została zakupiona od dostawców: (...) sp. z o.o. z siedzibą w G., (...) (...) sp. j. z siedzibą w W. oraz (...) (...) sp. z o.o. z siedzibą w W..

Przeprowadzone w dniach 21-23 maja 2014 r. przez (...) Laboratorium (...) w B. badanie laboratoryjne próbki podstawowej oleju napędowego pobranej w dniu 20 maja 2014 r. (I kontrola) wykazało, iż zawartość siarki w paliwie wynosiła 18,1 mg/kg, mimo, że przy uwzględnieniu tolerancji wynikającej z przyjętej metody badawczej powinna wynosić maksymalnie 11,3 mg/kg (przekroczenie parametru o 60,1 %), a temperatura zapłonu – 47,5 ° C mimo, że przy wymaganiach jakościowych przyjętych z uwzględnieniem tolerancji metody badawczej powinna wynosić 52,9 ° C (przekroczenie parametru o 10,2 %).

Wyniki badań laboratoryjnych próbki podstawowej oleju napędowego pobranej w czasie kontroli w dniu 27 maja 2014 r. (II kontrola) wykazały, że zawartość siarki w badanym paliwie wynosiła 12,5 mg/kg, przy wymaganiach jakościowych przyjętych z uwzględnieniem tolerancji metody badawczej na poziomie 11,3 mg/kg (przekroczenie parametru o 10,6 %).

Przeprowadzone na żądanie przedsiębiorcy badania próbek kontrolnych paliwa pobranego w trakcie obu kontroli również wykazały, iż wprowadzane do sprzedaży paliwo nie spełniało wymagań jakościowych pod względem zawartości siarki.

Pismem z dnia 28 listopada 2014 r. Prezes URE zawiadomił spółkę (...) o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej, w związku z naruszeniem warunku 2.2.3. koncesji na obrót paliwami ciekłymi.

Jednocześnie przedsiębiorca został wezwany do udzielenia wszelkich informacji mogących mieć wpływ na treść decyzji w sprawie. Spółka przedstawiła swoje stanowisko w pismach z 15 grudnia 2014 r. i 12 lutego 2015 r.

Prezes URE wezwał powoda pismem z 6 marca 2015 r. do przedstawienia informacji o wysokości osiągniętego przez stronę powodową przychodu za rok 2014, wynikającego z działalności koncesjonowanej w zakresie obrotu paliwami ciekłymi oraz przedstawienia dokumentów umożliwiających ustalenie przychodów uzyskanych w poprzednim roku kalendarzowym wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. Przedsiębiorca przedstawił wymagane w powyższym zakresie dokumenty wraz z pismem z 31 marca 2015 r.

Pismem z dnia 7 kwietnia 2014 r. Prezes URE zawiadomił powoda o zakończeniu postępowania dowodowego w przedmiotowej sprawie, możliwości zapoznania się z zebrany materiał dowodowy oraz złożenia ewentualnych uwag i wyjaśnień.

W dniu 22 kwietnia 2015 r. przedstawiciel powoda zapoznał się ze zgromadzonym materiałem dowodowym i wniósł o możliwość ustosunkowania się do nich do 25 maja 2015 r.

W piśmie z dnia 19 maja 2015 r. przedsiębiorca zgłosił zastrzeżenia do sposobu przeprowadzenia kontroli, z uwagi na niewłaściwe oczyszczanie końcówki przewodu wlewowego odmierzacza oraz różnic wyników próbek podstawowych i kontrolnych pobranego paliwa. Przedstawił protokół z wysłuchania świadka, pracownika stacji paliw, z dnia 11 lutego 2015 r. sporządzony przez Państwową Inspekcję Handlową w B. oraz pismo (...) Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej w B. z dnia 6 maja 2015r., w którym wskazano, że w terminie ustawowym 7 dni od przeprowadzenia kontroli kontrolowany przedsiębiorca nie wniósł uwag do protokołu kontroli.

Przy pismach z dnia 15 czerwca 2015 r. i 30 lipca 2015 r. przedsiębiorca przedstawił opinie Państwowego Instytutu (...) w K. oraz (...) S.A. w P., dotyczące badania próbek oleju napędowego pobranych na stacji powoda w dniach (odpowiednio) 27 i 20 maja 2014 r. (k.343 i 352 akt adm.).

Pismem z dnia 28 lipca 2015 r. Prezes URE zawiadomił powoda o zakończeniu postępowania dowodowego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej oraz o możliwości zapoznania się z zebrany materiał dowodowy. Powód zapoznał się ze zgromadzonymi dowodami w dniu 8 września 2015 r., nie wnosząc o ich uzupełnienie.

Z tytułu działalności koncesjonowanej w 2014 r. powód osiągnął przychód w wysokości (...)zł.

Opisany stan faktyczny nie był między stronami sporny i został ustalony przez Sąd na podstawie informacji i dokumentów znajdujących się w aktach administracyjnych, których wiarygodność i moc dowodowa nie budziły zastrzeżeń.

Na podstawie dokonanych ustaleń Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 32 ust. 1 pkt 4 Pe prowadzenie działalności gospodarczej polegającej na obrocie paliwami ciekłymi wymaga uzyskania koncesji. Objęcie działalności gospodarczej reglamentowaniem wynika z konieczności poddania jej szczególnym rygorom w celu ochrony dóbr, których działalność ta dotyczy. Przyznanie koncesji na prowadzenie określonej działalności gospodarczej stanowi swoistą gwarancję organu koncesyjnego dla odbiorców paliwa, iż przedsiębiorca, któremu udzielona została koncesja będzie prowadził koncesjonowaną działalność gospodarczą zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Stosownie do treści art. 37 Pe koncesja nie tylko określa przedmiot

i zakres działalności, ale również szczególne warunki wykonywania działalności koncesjonowanej, mające na celu właściwą obsługę odbiorców. Jest jednocześnie zobowiązaniem przedsiębiorcy do prowadzenia działalności koncesjonowanej w sposób zgodny z postanowieniami decyzji koncesyjnej i przepisami prawa. Realizacja postanowień koncesji stanowi podstawowy obowiązek koncesjonariusza. Celem objęcia działalności gospodarczej polegającej na obrocie paliwami ciekłymi obowiązkiem koncesjonowania było stworzenie systemu dystrybucji paliw, w którym konsument może mieć pełne zaufanie do jakości nabywanego paliwa, oraz ograniczenie emisji szkodliwych substancji do środowiska.

Warunek 2.2.3. udzielonej powodowi koncesji stanowi, że koncesjonariuszowi nie wolno czynić przedmiotem obrotu paliw ciekłych, których parametry jakościowe są niezgodne z parametrami wynikającymi z zawartych umów i z norm określonych obowiązującymi przepisami.

Wyniki badań laboratoryjnych oleju napędowego pobranego podczas dwóch kontroli w dniach 20 i 27 maja 2014 r. na stanowiącej własność powoda stacji paliw wskazują, że ze względu na podwyższoną zawartość siarki oraz zniżenie temperatury zapłonu wprowadzane przez spółkę do obrotu paliwo nie spełniało norm jakościowych.

Z analizy laboratoryjnej próbki podstawowej oleju napędowego wynika, że poziom dopuszczanej normą zawartości siarki w poddanym badaniu paliwie, z uwzględnieniem tolerancji przyjętej metody badawczej został przekroczony w przypadku I kontroli o 60,1%, a w przypadku II kontroli o 10,6 %, zaś zniżenie temperatury zapłonu wyniosło 10,2 %.

Z treści przedstawionych przez przedsiębiorcę w postępowaniu administracyjnym dokumentów, znajdujących się w aktach administracyjnych wynika, że zeznanie pracownika stacji, J. G. dotyczy wyłącznie pobrania próbek na stacji paliw w dniu 27 maja 2014 r., w toku II kontroli. Brak więc podstaw do uznania, że pobranie próbek paliwa do badania w dniu 20 maja 2014 r., w trakcie I kontroli było przeprowadzone nieprawidłowo. Ponadto należy podkreślić, że przedsiębiorca w terminie ustawowym nie zgłosił żadnych uwag do protokołów obu kontroli, w tym w zakresie nieprawidłowości pobrania próbek paliwa do badania.

Ze złożonych przez spółkę do akt administracyjnych pism Państwowego Instytutu (...) w K. oraz (...) S.A. w P. (k.343 i 352 akt adm.), dotyczących badania próbek oleju napędowego, pobranych na stacji powoda wynika, że badania laboratoryjne próbek podstawowych i kontrolnych były przeprowadzone prawidłowo. W obu pismach wyraźnie stwierdzono, że wyniki badań próbek podstawowych i kontrolnych w zakresie zawartości siarki w paliwie różnią się w granicach dopuszczalnych w przyjętej metodzie badawczej (PN-EN ISO 20846: 2012) i nie przekraczają wymagań odtwarzalności określonych w metodach PN-EN ISO 2719:2007 i PN-EN ISO 2084:2012, według których przeprowadzone zostały badania. Ze względu na znikome różnice wyniki badań należy traktować jako jednorodne, a w obu laboratoriach spełnione zostały wymagania dotyczące jakości badań.

W świetle przedstawionych przez powoda dowodów brak podstaw do uznania za zasadne podnoszonych w odwołaniu zarzutów, dotyczących nieprawidłowości pobrania próbek paliwa oraz błędów zaistniałych w badaniach laboratoryjnych paliwa. Badania laboratoryjne zostały przeprowadzone przez akredytowane laboratoria, zgodnie z przyjętymi normami, z uwzględnieniem normatywnej tolerancji wyników, a powód nie przedstawił dowodów na poparcie zarzutów dotyczących błędów w procedurze pobrania i laboratoryjnego badania paliwa.

Wobec ustalenia, i w ramach prowadzenia przez przedsiębiorcę koncesjonowanej działalności gospodarczej doszło do naruszenia warunku koncesji, Prezes URE, na mocy obowiązujących przepisów prawa energetycznego zobligowany był do nałożenia na powoda kary pieniężnej.

Zgodnie z art. 56 ust. 1 pkt 12 Pe, karze pieniężnej podlega ten, kto nie przestrzega obowiązków wynikających z koncesji. Określona w powołanym przepisie odpowiedzialność przedsiębiorcy ma charakter obiektywny, wynikający z samego faktu naruszenia norm prawa energetycznego. Niedochowanie przez przedsiębiorcę warunków koncesji stanowi samodzielną podstawę do nałożenia na niego kary pieniężnej bez konieczności wykazania zawinonego działania przedsiębiorcy, niezależnie od przeszkód w prowadzonej działalności koncesjonowanej (por. wyroki Sądu Najwyższego z 14 listopada 2010 r. III SK 21/10, Lex nr 737390 oraz z 30 września 2011 r. III SK 10/11, Lex nr 1101332).

Przedsiębiorca, któremu udzielono koncesji na prowadzenie reglamentowanej działalności gospodarczej, przyjmuje na siebie obowiązek prowadzenia tej działalności z należytą starannością. Ocena tej staranności jest surowsza od staranności wymaganej w stosunkach życia codziennego.

Stosownie do treści art. 355 § 2 k.c. należytą staranność przedsiębiorcy w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej określa się przy uwzględnieniu zawodowego charakteru tej działalności. Z przywołanego przepisu wynika, że przez wymaganą od przedsiębiorcy należytą staranność rozumie się zwiększone oczekiwania co do jego umiejętności, wiedzy, skrupulatności i rzetelności, zapobiegliwości i zdolności przewidywania w prowadzonej działalności gospodarczej. Obejmuje ona również znajomość obowiązujących przepisów prawa oraz skutków jego naruszenia. W istotę należytego prowadzenia działalności gospodarczej wkomponowane jest wymaganie posiadania niezbędnej wiedzy specjalistycznej, obejmującej nie tylko czysto formalne kwalifikacje, lecz także doświadczenie wynikające z praktyki zawodowej i ustalone zwyczajowo standardy wymagań (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 września 2005 r., sygn. akt IV CK 100/05; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 8 marca 2006 r., sygn. akt I ACa 1018/05).

W działalności gospodarczej, polegającej na obrocie paliwami ciekłymi podstawowym obowiązkiem przedsiębiorcy jest sprzedaż paliw spełniających parametry jakościowe określone w normach i przepisach obowiązującego prawa. Na przedsiębiorcy spoczywa zatem odpowiedzialność za prawidłową jakość wprowadzanego do obrotu paliwa.

Wyniki badań wprowadzanego przez powoda do obrotu paliwa wykazały jego niezgodność jakości z normą. Oznacza to, że koncesjonariusz dopuścił do obrotu paliwo o parametrach niezgodnych z normami określonymi obowiązującymi przepisami. Nie ulega zatem wątpliwości, iż nie dołożył należytej staranności w prowadzonej działalności gospodarczej.

W postępowaniu administracyjnym i w odwołaniu powód nie przedstawił wystarczających dowodów, wskazujących na podejmowanie przez niego czynności, zmierzających do ustalenia jakości zakupionego i oferowanego konsumentom paliwa. Dowodem wykonywania działalności koncesjonowanej z należytą starannością nie może być wyłącznie fakt nabywania paliwa od renomowanego dostawcy. Przedstawione przy odbiorze paliwa od dostawcy certyfikaty zawierają informacje o jakości paliwa znajdującego się w zbiornikach producenta lub dostawcy. Nie zwalnia to jednak przedsiębiorcy od podjęcia innych działań w trosce o prawidłową jakość sprzedawanego paliwa. Wymaga też podkreślenia, iż w sytuacji gdy dostarczone przedsiębiorcy paliwo zostanie przelane do zbiornika znajdującego się na stacji paliw, to przedsiębiorca przejmuje na siebie ryzyko odpowiedzialności z tytułu ustalenia, że wprowadzane przez niego do obrotu paliwo nie spełnia wymagań jakościowych.

Z informacji znajdujących się w aktach administracyjnych nie wynika, że powód podejmował wystarczające działania w celu ustalenia jakości dostarczonego paliwa. W związku z tym zawarte w odwołaniu zarzuty dotyczące braku wyjaśnienia przez Prezesa URE przyczyn podwyższenia zawartości siarki w badanym paliwie, oraz naruszenia art. 56 ust.1 pkt 12 Pe poprzez nieuzasadnione przyjęcie, że powód dopuścił się naruszenia warunków koncesji i nie dochował należytej staranności przy prowadzeniu działalności koncesjonowanej należało uznać za bezzasadne.

W ocenie Sądu, Prezes URE zasadnie przyjął, iż przedsiębiorca wprowadził do obrotu paliwo o jakości niezgodnej z parametrami określonymi w obowiązujących przepisach i naruszył warunek 2.2.3. udzielonej koncesji. W tych warunkach ustalanie przyczyn niewłaściwej jakości paliwa było bez znaczenia dla stwierdzenia odpowiedzialności powoda. W związku z tym w sprawie istniały przesłanki do nałożenia na niego kary pieniężnej na podstawie art. 56 ust.1 pkt 12 Pe.

Przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej Prezes URE, zgodnie z art. 56 ust.6 Pe uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe. Zdaniem Sądu Prezes URE w sposób prawidłowy i dostateczny uwzględnił okoliczności mające wpływ na ustalenie wysokości nałożonej decyzją kary pieniężnej. Przy ocenie stopnia szkodliwości czynu należało mieć na uwadze, iż postawiony powodowi w zaskarżonej decyzji zarzut dotyczył w istocie naruszenia warunków koncesji, które przejawiało się wprowadzeniem do obrotu paliwa o podwyższonej zawartości siarki i obniżonej temperatury zapłonu. Z uwagi na fakt,

że poziom jednego z parametrów wprowadzanego do obrotu przez powoda paliwa został przekroczony w skrajnym przypadku o 60% Prezes URE zasadnie przyjął, iż stopień szkodliwości stwierdzonego naruszenia warunków koncesji był znaczny.

W złożonym odwołaniu powód nie wykazał, iż prowadząc działalność gospodarczą dołożył należytej staranności na poziomie wymaganym od podmiotu prowadzącego profesjonalną działalność koncesjonowaną, przy uwzględnieniu szczególnego charakteru tej działalności, wynikającego z art. 355 § 2 k.c. W szczególności powód nie podjął w wystarczającym stopniu działań, które zapobiegłyby wprowadzeniu do obrotu paliwa o jakości nie odpowiadającej normom określonym w rozporządzeniu Ministra Gospodarki. Okoliczność dzierżawy stacji paliw innemu podmiotowi prowadzącemu koncesjonowaną działalność gospodarczą nie zwalnia powoda, jako właściciela, od zachowania należytej staranności, szczególnie w sytuacji gdy paliwo było sprzedawane w imieniu i na rzecz powoda. Dlatego też, dokonaną przez Prezesa URE ocenę stopnia zawinięcia powoda, Sąd uznał za prawidłową.

Ponadto, jak wynika ze zebranego w sprawie materiału dowodowego, w stosunku do powoda była już wcześniej wydana decyzja o nałożeniu kary pieniężnej ze względu na wprowadzanie do obrotu paliwa nie spełniającego norm jakościowych. Fakt, iż niezgodność paliwa z normą dotyczyła innego parametru jest w tej sytuacji bez znaczenia.

Należy podkreślić, że przy określaniu wysokości nałożonej decyzją kary pieniężnej Prezes URE obowiązany był do uwzględnienia tej okoliczności jako obciążającej, mającej wpływ na poziom nałożonej kary.

Odnosnie możliwości finansowych przedsiębiorcy należy zauważyć, iż w odwołaniu powód nie kwestionował informacji dotyczących wysokości przychodu przyjętego przez Prezesa URE za podstawę do ustalenia wysokości kary pieniężnej. Zdaniem Sądu podnoszone w odwołaniu okoliczności, dotyczące rażącej wysokości kary i ustalenia jej w oderwaniu od osiągniętych przez przedsiębiorcę dochodów, z uwagi na treść art. 56 ust.3 Pe, odnoszącego się do pojęcia przychodu z działalności koncesjonowanej nie zasługują na uwzględnienie. Przyjęcie za podstawę do ustalenia wysokości kary uzyskanego przez przedsiębiorcę dochodu stanowiłoby naruszenie art. 56 ust.3 Pe i mogłoby prowadzić do sytuacji, w której brak uzyskania dochodu lub poniesienie przez przedsiębiorcę straty uniemożliwiłoby zastosowanie przez Prezesa URE przepisu art. 56 ust.1 Pe, obligującego organ administracji do nałożenia kary pieniężnej.

Nałożona decyzją kara pieniężna została ustalona w granicach wyznaczonych w art. 56 ust. 3 Pe i stanowi (...) przychodu przedsiębiorcy osiągniętego w 2014 r. z działalności objętej koncesją. W świetle informacji dotyczących przychodów przedsiębiorcy nałożonej decyzją kary pieniężnej nie można uznać za wygórowaną.

Przy ocenie zarzutów dotyczących wysokości kary pieniężnej należało mieć również na uwadze, że nakładana kara ma pełnić funkcję prewencji szczególnej i ogólnej. Oznacza to, że kara pieniężna powinna stanowić realną, odczuwalną dolegliwość dla ukaranego podmiotu, będącą reakcją na naruszenie warunków koncesji, a także ostrzeżeniem dla powoda i innych prowadzących tego rodzaju działalność przedsiębiorców, zapobiegającym naruszeniom koncesji i skłaniającym do przestrzegania reguł prawnych wynikających z prowadzenia koncesjonowanej działalności gospodarczej, nie niosąc ze sobą jednocześnie ryzyka wyeliminowania go z obrotu gospodarczego.

Zarzut powoda dotyczący naruszenia art. 56 ust. 6 Pe należało więc uznać za niezasadny.

W sytuacji, gdy stopień szkodliwości naruszenia nie był znikomy, podobnie jako niezasadny należało ocenić zarzut dotyczący nieskorzystania przez organ administracji z uprawnienia wynikającego z art. 56 ust. 6a Pe., polegającego na odstąpieniu od wymierzenia powodowi kary pieniężnej. Określone w art. 56 ust. 6a ustawy przesłanki, uzasadniające jego zastosowanie nie zostały bowiem spełnione łącznie.

Z uwagi na powyższe okoliczności, nie sposób uznać za zasadne zarzutów powoda dotyczących naruszenia art.31ust.3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasady proporcjonalności poprzez zastosowanie niewspółmiernie dolegliwego i uciążliwego środka karnego – co wynika z wysokości procentowej nałożonej na przedsiębiorcę kary. Podnoszona przez powoda argumentacja, wskazująca na konieczność powiązania wysokości nałożonej kary

pieniężnej z wartością i ilością paliwa, które nie spełniało wymagań jakościowych, oraz rozmiaru negatywnych skutków stwierdzonego naruszenia pozbawiona jest jakichkolwiek podstaw w przepisach obowiązującego prawa i z tej przyczyny nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd oddalił zawarte w odwołaniu wnioski o dopuszczenie dowodów z opinii biegłego i przesłuchania świadka uznając, iż okoliczności, których wnioski dowodowe dotyczyły nie miały wpływu na ocenę prawidłowości zaskarżonej decyzji, a w szczególności stawianego powodowi zarzutu naruszenia warunku 2.2.3. przyznanej koncesji, zaś zebrany w sprawie materiał dowodowy w sposób wyczerpujący wyjaśniał te okoliczności. Informacje dotyczące ustalonych w umowie z dzierżawcą stacji zasad odpowiedzialności z jakością sprzedawanego paliwa i wewnętrznych zasad postępowania przy odbiorze dostarczanego na stację paliwa nie mają wpływu na ocenę zasadności zaskarżonej decyzji, dotyczącej nałożenia na przedsiębiorcę kary pieniężnej z tytułu naruszenia warunków udzielonej mu koncesji na obrót paliwami ciekłymi. Ma to szczególne znaczenie z uwagi na obiektywny charakter odpowiedzialności wynikającej z art. 56 ust. 1 Pe, której istnienie jest niezależne od ustalenia stopnia zawinienia zobowiązanego podmiotu. Podkreślenia ponadto wymaga, iż zawarte w odwołaniu twierdzenia powoda, dotyczące faktów, które miały być przedmiotem dowodu, nie były przez pozwanego kwestionowane w postępowaniu sądowym i z tego względu nie wymagały dodatkowego udowodnienia.

Mając na uwadze przedstawione okoliczności Sąd Okręgowy, wobec braku podstaw do uwzględnienia, oddalił odwołanie jako bezzasadne - art. 479⁵³ § 1 k.p.c.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. stosownie do wyniku sporu.

SSO Witold Rękosiewicz